

ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: ಆಯ್ದು ಸಿನಿಮಾಗಳ ಅವಲೋಕನ

ವಿಜಯಾ ಯು. ಪಾಟೀಲ¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಂತಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾಹಿತಿಯೂ ಕೂಡ ತುಡಿ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗ ಬೇಧವಿಲ್ಲ ಪುರುಷ ಮಹಿಳೆಯನ್ನದೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣ ತುಸು ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸುವುದಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಯು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ 2000ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 173 ಮಿಲಿಯನ್‌ರಷ್ಟಿದ್ದ ವಲಸೆ ಪ್ರಮಾಣ 2017ರಲ್ಲಿ 258 ಮಿಲಿಯನ್ ತಲುಪಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 60ರಷ್ಟು ವಲಸಿಗರು ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ (ಅಂದಾಜು 80 ಮಿಲಿಯನ್) ಅಥವಾ ಯುರೋಪ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ (78 ಮಿಲಿಯನ್) ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವಲಸಿಗರ ಪ್ರಮಾಣ 2000ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 26 ಮಿಲಿಯನ್ ಇದ್ದದ್ದು, 2017ರಲ್ಲಿ 46 ಮಿಲಿಯನ್ ಆಗಿದೆ.

ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ

ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂದರೆ 2017ರಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಪ್ರತಿಶತ 48, ಆದರೆ ಯುರೋಪ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಅವರ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಲಸೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ಖಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು. ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಮನೆಕೆಲಸದವರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಗಬಹುದು ಅಲ್ಲದೇ ಅವರು ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಬಹುದು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ವೈಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಬಹಳ ವೇಳೆ ಅವರು ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ

¹ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಗೃಹವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಪೂಜಗೇರಿ, ಅಂಕೋಲಾ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಲೈಂಗಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಬಹುದು. ನಿರಾಶ್ರಿತ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾಳಜಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ವಲಸೆ, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಹುದು. ಇದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಡಬಹುದು.

ವಲಸೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಿನಿಮಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ

ಸಿನಿಮಾವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವೆಂದು ಅನೇಕರು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತೆರೆಗೆ ತಂದಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರು, ಬಡವರು, ದಲಿತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವಾರು ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಅನೇಕರು ವಲಸೆ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಹೋದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಲಸೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ವಲಸೆಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಕಟ ಅಥವಾ ನೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮಜೀದ್ ನಿರ್ದೇಶನದ ಇರಾನಿ ಭಾಷೆಯ ಬರಾನ್ (ಅರ್ಥ ಮಳೆ) ಎಂಬ 96 ನಿಮಿಷಗಳ ಸಿನೆಮಾ ಇರಾನಿಗೆ ವಲಸೆ ಬರುವ ಆಫ್ಘನ್ ಕುರಿತಾದದ್ದು. ಈ ಸಿನೆಮಾ ಕಥೆ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ಘನ್ ವಲಸಿಗ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಿನೆಮಾದ ಮುಖ್ಯ ಪತ್ರಧಾರಿ ಲತೀಫ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವವ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಡುಕ, ಮುಂಗೋಪಿ ಜಗಳಗಂಟ. ವಲಸೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕನೊಬ್ಬ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಅವನ ಬದಲಿಗೆ ಅವನ ಮಗ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕೆಲಸ ಕಠಿಣವಾಗುವ ಕಾರಣ ಲತೀಫನ ಕೆಲಸ ಅವನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಿಟ್ಟಾದ ಲತೀಫ ಅವನಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕಾಟ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗನಲ್ಲ ಹುಡುಗಿ (ಅವಳ ಹೆಸರು ಬರಾನ್) ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೆಣಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬರಾನ್‌ಳ ಕುಟುಂಬ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳ ಬೇಕಾದ ಅನಿರ್ವಾಯತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಲತೀಫ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಒಂದೇ ಆಧಾರ ಸ್ಥಂಭವಾದ ಗುರುತು ಚೀಟಿಯನ್ನು ಮಾರಿ, ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಬರಾನ್‌ಳ ಕುಟುಂಬ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಳೆಯ ನೀರು ವಿದಾಯ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಬರಾನ್‌ಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಲತೀಫ ಮುಗುಳು ನಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಿನೆಮಾ ಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ಘನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ, ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಸಾಕಲು ಪಡುವ ಕಷ್ಟ, ಇವೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವೇ ಸಿಗದ ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾವನೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ.

2016ರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮಿಡಿ.ಜಿ. ಎಂಬುವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ರೋಡ್ ಟು ಮಂಡಲಾಯ್, ಎಂಬ ಸಿನೆಮಾ 108 ನಿಮಿಷದ್ದು, ಭಾಷೆ ಮಾಯನ್ಮಾರ್, ತಾಯ್, ಮ್ಯಾಂಡರೀನ್ ಬರ್ಮೀಸ್. ಈ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬರ್ಮಾದ ಲ್ಯಾಶೋ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ತೈವಾನಿನ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್‌ಗೆ ವಲಸೆ ಬರುವ ಒಂದು ಹುಡುಗ ಹಾಗೂ ಹುಡುಗಿಯ ನಡುವಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳ ವೈರುಧ್ಯ, ಪ್ರೀತಿ, ಜೊತೆಗೆ ವಲಸೆಯ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು, ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮವರ ಸುಂದರ ಜೀವನದ ಕನಸೊತ್ತು ಬಂದ ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗನಿಗೋ ಹೇಗೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಹಣಗಳಿಸಿ, ಬರ್ಮಾಗೆ ಮರಳಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಆಸೆ. ಹುಡುಗಿಗೋ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್‌ನ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ

(ಈಗಿರುವ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಬಿಟ್ಟು) ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬರ್ಮಾದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಣ ಕಳಿಸುವ ಆಸೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಂತರವೂ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಹುಡುಗಿ ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಹಣ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಳೆಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಆ ಹುಡುಗ ಅವಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಿನೆಮಾ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಲಸಿಗರು ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಇಲ್ಲದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕದೆ ಪಡುವ ಪಾಡು, ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ನಂಬಿಸಿ ಮೋಸ ಮಾಡುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು, ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ಅರಳುವ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪೋಷಣೆಯೇ ಸಿಗದಿರುವುದು, ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನಿಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು, ವಲಸೆಯ ಕರಾಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತದಲ್ಲದೆ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಒಮ್ಮತದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಈ ಚಿತ್ರ ನಂತರವೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಕಾಡುವುದಂತೂ ನಿಜ.

ರಿಚ್ಚಿಕ್ ಘಟಕ್ ನಿರ್ದೇಶನದ ಸುಬರ್ಣರೇಖ. ಈ ಸಿನೆಮಾ ಘಟಕ್‌ರವರ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯ ತ್ರಿವಳಿ ಚಿತ್ರಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದು (ಮೇಘಠಾಕೆತಾರೆ-1960, ಕೋಮಲ್ಲಾಂಧಾರ-1961 ಇವು ಮೊದಲ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳು). ಈ ಚಿತ್ರ 1962ರಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮುಗಿಸಿದ್ದರೂ ತೆರೆಕಂಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರ 1965ರಲ್ಲಿ. ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸ್ವತಃ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಬಂದವರು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ ಮತ್ತು ಸೀತಾ ಅಣ್ಣ ತಂಗಿ, ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ತನ್ನ ಮೂಲ ಗುಣದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಈಶ್ವರ ತಂಗಿಯ ಜೊತೆ ಅನಾಥ ಹುಡುಗ ಅಭಿರಾಮನನ್ನು ಸಾಕಿ ಓದಿಸುತ್ತಾನೆ, ಯಾವಾಗ ಅಭಿರಾಮ ಕೆಳಜಾತಿಯವನು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಸೀತಾ ಮತ್ತು ಅಭಿರಾಮನ ಮದುವೆಗೆ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಣ್ಣನ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೂ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಅಭಿರಾಮ ಮತ್ತು ಸೀತಾ ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಪಘಾತವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಭಿರಾಮ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ, ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದ್ದ ಸೀತಾ ತಾನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಐದು ವರ್ಷದ ಮಗನ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಕೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ (ಕೆಲವು ಸಲ ಅಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಸಹ

ನಡೆಯುತ್ತದೆ) ಹಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಡಿದ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಣ್ಣನ ಮುಂದೆಯೇ ಹಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸೀತಾಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವಮಾನ ತಾಳಲಾರದೆ ಅವಳು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸೀತಾಳ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈಶ್ವರ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಇರಲು ಮನೆ ಹುಡುಕಲು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಸುಬರ್ಣರೇಖಾ ಎಂಬ ನದಿಯ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಈ ಸಿನೆಮಾ ದೇಶವಿಭಜನೆ, ವಲಸಿಗರ ಕೆಲಸದ ಹುಡುಕಾಡ, ಹೊಸ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರದಾಟ, ಜಾತಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮಹಿಳೆಗೆ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೇ ಗತಿ ಎಂಬ ತೊಳಲಾಟ ಕೊನೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಸಿಟಿ ಲೈಟ್ಸ್, ಇದು ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದಿ ಸಿನೆಮಾ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಭಾರತದ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ನಿರ್ದೇಶಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಹನ್ಸ್ ಮೆಹ್ತಾ. 126 ನಿಮಿಷಗಳ ಈ ಸಿನೆಮಾ ಮೂಲತಃ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸೀನ್ ಎಲ್ಲಿಸ್‌ರವರ ಫಿಲಿಪೈನ್ ಚಿತ್ರ ಮೆಟ್ರೋ ಮನಿಲದ ಹಿಂದಿ ರೂಪಾಂತರ. ಈ ಚಿತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಚಿತ್ರ ಎನಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಚಿತ್ರದ ನಾಯಕ ದೀಪಕನದು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಪುಟ್ಟ ಊರೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಂದರ ಸಂಸಾರ. ಅಂಗಡಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾಗದೇ, ಮುಂಬೈಗೆ ಬದುಕು ಅರಸಿ ಬರುವ ಇವರು ನಗರದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ದಾಳಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನಲ್ಲದ ಯಾರಿಗೋ 10000 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಚಿತ್ರದ ನಾಯಕ ದೀಪಕ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಕಂಪನಿಯ ಟ್ರಕ್ ಚಾಲಕನಾದರೆ, ಪತ್ನಿ ಬಾರ್ ನಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಯಾರೋ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸದೇ ತನ್ನ ಸಹ ಕೆಲಸಗಾರನ ಬಳಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಣ ಇರುವ ಟ್ರಂಕ್‌ನ ಕೀ ಪಡೆಯಲು ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದೀಪಕ್ ಕೀ ಅಜ್ಜನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಠಳಲ್ಲಿರುವ ಲಾಕೆಟ್‌ನ ಒಳಗಿರುವ ಮೇಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಪತ್ನಿ ನೋಡಿ ಹೊಸ ಕೀ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಟ್ರಂಕ್‌ನ ತೆರೆದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದೀಪಕನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸಿಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಪತ್ನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು ಯಾಕೋ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರೆಲ್ಲಾ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮನಸಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾರ್ ನಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳ ಹಾಗೆ ಇದೂ ಕೂಡಾ ಹ್ಯಾಪಿ ಎಂಡಿಂಗ್ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಸತ್ಯಗಳು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಿಷಿನ್ ಫ್ಯಾನ್ ನಿರ್ದೇಶನದ, 85 ನಿಮಿಷದ, ಮಂಡಾರಿನ್ ಬಾಷೆಯ, ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಲಾಸ್ ಟ್ರೇನ್ ಹೋಂ. ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಾನವ ವಲಸೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲು ಈ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 2006 ರಿಂದ 2009ನೇ ಇಸವಿಯ ನಡುವೆ ಚೆನ್ ಮತ್ತು ಜಾಂಗ್ ದಂಪತಿಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. 1990ರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ

ಹಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣದ ಉಡುಪು ತಯಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ಬರುವ ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿಯರ ಹತ್ತಿರ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲಾ ವೃದ್ಧರ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಬೀಡುಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿವೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಇದು ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಜನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗಳು ಹಾದು ಹೋಗುವ ತೊಳಲಾಟಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಮನಕಲುಕುತ್ತವೆ. ಅವಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲಿ ಎಂದು

ಬಯಸುವ ಪಾಲಕರ ಆಶಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಗಳೂ ಸಹ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೇಸರ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ, ಉಡುಪು ತಯಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಕೆಲಸ, ಕುಟುಂಬದಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ವಾಸ, ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಚೀನಾ ಹೊಸ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಸುವ ಪರದಾಟಗಳು ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿವೆಯೇನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮತಾವಾದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಚೀನಾ ಇಂದು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾದಿಯನ್ನು, ಹಾಗೂ ಚೀನಾ ಜನ ಜೀವನದ ಒಂದು ಮಜಲನ್ನು ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಇಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರವಾದರೂ ಸಹ ಇತರ ಸಿನೆಮಾಗಳಂತೆಯೇ ನೋಡುಗರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇದು ಆಳವಾಗಿ ತಾಗುತ್ತದೆ.

1917ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಹಿಂದೆಯೇ ತಯಾರಾದ ಕಪ್ಪು-ಬಿಳುಪು ಮೂಕಿ(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಟೈಟಲ್) ಚಿತ್ರ ಇಮ್ಮಿಗ್ರಂಟ್ಸ್ ಇದು ಚಾರ್ಲಿ ಚಾಪ್ಲಿನ್ ನಟಿಸಿ, ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ 11 ನೇ ಚಿತ್ರ. ಸಿನೆಮಾ 22 ನಿಮಿಷಗಳೇ ಆದರೂ, ಅದು ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಆತನ ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆಯೇ ಹಾಸ್ಯದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗುವ ಇದು ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕಾ ಸಾಗರದ ಮೂಲಕ ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದತ್ತ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ವಸತಿಗರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆಯುವ ಮಾತುಕತೆ, ಊಟ, ಜೂಜು, ಕಳ್ಳತನ, ಅನುಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ ಅಂಕುರಿಸುವುದನ್ನು ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ, ಎರಡನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಆಫ್ ಲಿಬರ್ಟಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ತಲುಪಿದ ವಲಸಿಗರಿಬ್ಬರೂ (ಚಾಪ್ಲಿನ್ ಮತ್ತು ನಾಯಕಿ) ಬದುಕು ಅರಸುತ್ತಾ, ಹೋಟೆಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲು ನೀಡಲು ಹಣ ಇಲ್ಲದೇ ಪರದಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕನೊಬ್ಬನ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಭೇಟಿ-ಪರಿಚಯ, ಅವನು ಬಿಲ್ಲು ಕೊಡುವುದು ಹೀಗೆ ವಲಸೆಯ (ಚಿತ್ರದ ಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥವೇ ವಲಸೆ) ಹಲವು ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ವಾಸಸ್ಥಳದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಲಸೆ ಬಂದ ಜನರು ತಮಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಯಾವ ಸಮುದಾಯದ ಆಸರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು 'ಅಸ್ತಿತ್ವ'ದ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಹಿಂದೆ ತಾವಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಗುರುತು ಅಳಿಸಿಹೋಗಿ, ಹೊಸ ಗುರುತನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು 'ಅಸ್ತಿತ್ವ'ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ 'ಅಸ್ತಿತ್ವ'-'ಅಸ್ತಿತ್ವ' ವೈರುಧ್ಯ

ಹಾಗೂ ಸಂಘರ್ಷಗಳೇ ವಲಸಿಗರ ಪಾಡಾಗುವುದು ವಲಸೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಘಾತ-ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಸಿನೆಮಾಗಳು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗರು ಅನುಭವಿಸುವ ಅದರಲ್ಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Carballo M., Grocutt M., Hadzihasanovic A. (1996). Women and Migration: a Public health issue. World Health StatQ, Vol. 49(2), Pp. 158-64.
- Kavar Mary. (2002). Gender and Migration: Why are women more Vulnerable? Hong Kong Administrative region. Home Affairs Bureau Your Guide to Services in Hong Kong. Pp.138.
- Richard M.K., Adanu Timothy R.B., Johnson. (2009). Migration and women's health. International Journal Gynecology and Obstetrics. Vol. 106 (2). Pp.179-181.
- Thapan M. (2008). Series Introduction. In Palriwala and Uberoi (Eds.). Women and Migration in Asia, Sage Publications, Newdelhi. Pp.359.

